

رئیس سازمان فنی و نگهداری حرم مطهر رضوی:

رسالت ما آرامشی و رفاه زائران است

۴

پرونده‌ای برای پاسداشت جایگاه

علمی و فرهنگی دکتر علی محمد

برادران رفیعی

همت رفیع

گاهی حضور برخی از انسان‌های فرهیخته در فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی زمینه‌ساز تحولاتی شگرف می‌شود. پشتکار و اراده آنان در انجام فعالیت‌های بنیادی می‌تواند درس‌آموز کسانی باشد که سال‌های بعد در همان جایگاه تکیه می‌زنند. آستان قدس رضوی پس از پیروزی انقلاب اسلامی مسیری متعالی برای خدمت‌رسانی به زائران امام رضا(ع) را شروع کرد. وجود مدیرانی کاردان و فرهیخته نقطه آغاز این تحولات بود.

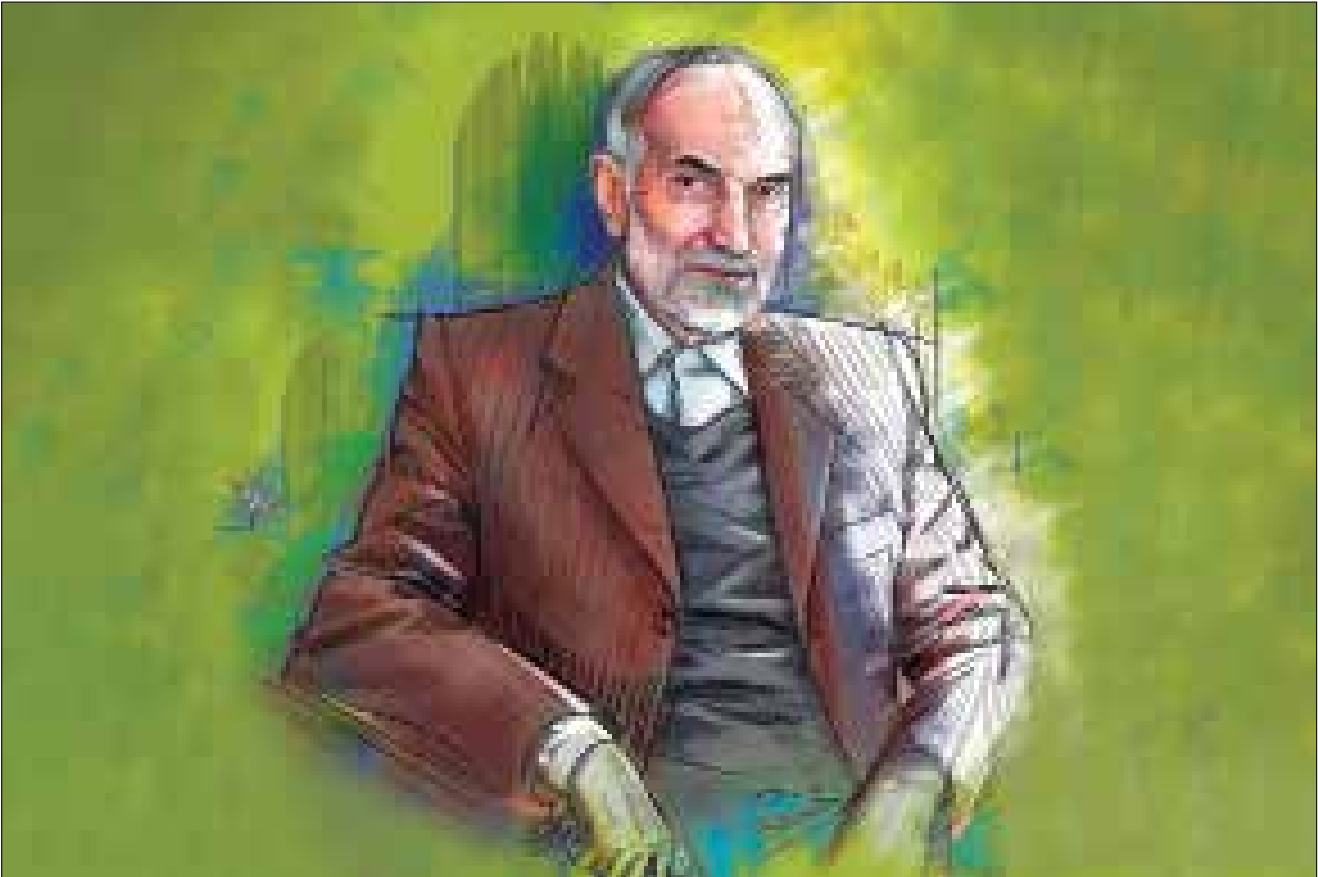
دکتر علی محمد برادران رفیعی یکی از مدیرانی بود که در سال‌های نخست پیروزی انقلاب با درخواست تولید وقت آستان قدس رضوی به

این آستان مقدس ورود پیدا

کرد و با درایتی مثال‌زدنی

سرآغاز خدمات بزرگی در عرصه

فرهنگی شد ...

عرج: مصطفی ششایی کاشکی

مروری بر تحولات تاریخی ارض اقدس در قرن‌های هشتم و نهم

مشهد چگونه مرکز ایالت خراسان شد؟

و بقای هر چند ضعیف تابران، مشهد همچنان به عنوان شهری مذهبی و زیارتی شناخته می‌شد.

■ تغییر وضعیت شهر

اما آنچه سبب تعیین مشهد به عنوان شهر مهم خراسان شد و بعدها راه را برای انتخاب این شهر به عنوان مرکز ایالت هموار کرد، واقعه سال ۷۹۱قمری بود. در این سال حاجی بیگ، حاکم تابران و خراسان بر تیمورلنگ شورید. او با تقویت باروی تابران سعی کرد در مقابل لشکر جُزار تیمور که به فرماندهی فرزند سفاکش میرانشاه به سمت طوس می‌آمد، مقاومت کند. محاصره تابران یکی از رویدادهای فاجعه‌بار تاریخ خراسان است؛ در این محاصره که ماه‌ها به طول انجامید، بسیاری از شهرها و روستاهای اطراف تابران و مشهد طعمه غارت شد و از صفحه روزگار محو گردید؛ برخی مورخان معتقدند نام‌هایی مانند نوغان در همین دوره از نقشه جغرافیایی محو شد. میرانشاه با وجود رفتار پدرش در عدم حمله به مشهد، حرمت زائران حرم رضوی را هم نگه نداشت و بسیاری از آن‌ها را که راهی مشهد بودند، به بهانه‌های واهی از دم تیغ گذراند. سقوط تابران در واقع پایان جایگاه سیاسی این شهر کهنسال در جغرافیای تاریخی و سیاسی خراسان بود. اهالی باقیمانده تابران به تنها مکان باقیمانده در این ناحیه یعنی مشهدالرضا(ع) کوچ کردند و به تدریج با تکمیل زیرساخت‌های شهر، مشهد به شهری بزرگ و صاحب جایگاه سیاسی تبدیل شد؛ آن گونه که در دوره شاهرخ تیموری موقعیت حکومتی ویژه‌ای یافت و در عهد صفویه آن را به عنوان مرکز ایالت برگزیدند و بعدها در دوره افشاریه، جایگاه پایتختی ایران را از آن خود کرد.

تعرض مصون بمانند اما ناامنی راه‌ها سبب شد خیلی از این افراد و حتی بسیاری از اهالی مناطق نزدیک به مشهد نیز نتوانند به سلامت خودشان را به این شهر برسانند. بقا و توسعه نسبی شهر پس از سقوط ایلخانان مغول موجب شد حکومت‌هایی مانند سربداران برای استقرار و توسعه دولت خود چشم به مشهد بدوزند؛ طبق اسناد تاریخی موجود شیخ حسن جوری، زعیم سربداران روزگاری را در مشهد گذرانده بود و سربداران در حدود سال ۷۶۰قمری بر

این شهر مسلط بودند. این‌بطوله گزارش داده است در این ایام، مشهد برخلاف دیگر شهرهای خراسان، شهری پرجمعیت و آباد بود و چنین به نظر می‌رسد که همین مسئله سبب تقویت جایگاه سیاسی شهر هم شد اما به دلیل غلبه عنصر معنویت از یک سو

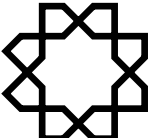
■ **مشهد پناهگاه خراسانیان**
با این حال، شرایط منطقه طوس پس از حمله مغولان در سال ۶۱۲قمری تغییر اساسی کرد. کشتارهای سنگین در شهرهای بزرگ خراسان مانند بلخ، هرات، مرو و نیشابور از یک سو و از سوی دیگر به آتش کشیدن و از بین بردن مزارع و زیرساخت‌های اساسی این منطقه موجب کاهش جمعیت و از بین رفتن رونق شهرهای بزرگ خراسان شد و در واقع بسیاری از آن‌ها پس از این هجوم سنگین و وحشیانه، دیگر نتوانستند

قد راست کنند. در چنین احوالی مشهد به دلیل ایمن ماندن از هجمه مغولان، در میان خراسانیان مشهور شد. گزارش‌هایی تاریخی در دست است که بسیاری از مردم آسیب دیده از هجوم چنگیز، راه مشهد را پیش گرفتند تا در جوار حرم امن ثامن‌الحجج(ع) از

پناه و آرامش بیابند. این امر به مرور زمان به یک مرکز سیاسی و فرهنگی تبدیل شد. در این دوره، بسیاری از خاندان‌های بزرگ و نامدار خراسان به مشهد مهاجرت کردند و این شهر به یک مرکز علمی و فرهنگی تبدیل شد. در این دوره، بسیاری از خاندان‌های بزرگ و نامدار خراسان به مشهد مهاجرت کردند و این شهر به یک مرکز علمی و فرهنگی تبدیل شد.

محمدحسین نیکبخت |

پایه و اساس شهر مشهد بر مهر و ارادت اهل خراسان و بلکه تمام ایرانیان نسبت به وجود مقدس امام رضا(ع) استوار بوده و هست. پس از شهادت آن حضرت در سال ۲۰۳قمری به تدریج اطراف بارگاه امام رئوف(ع) میزبان مجاورانی شد که به قصد بهره‌مندی از برکات معنوی حرم رضوی در این منطقه رحل اقامت افکندند و همین مجاوران به تدریج سنگ بنای شهری را گذاشتند که اتفاقاً از همان روزهای نخستین به مشهدالرضا(ع) شهرت یافت. با این حال تا حدود قرن ششم هجری قمری، مشهد را به عنوان شهرک یا «شهرچه» می‌شناختند؛ منطقه‌ای البته آباد و مسکونی که در مجاورت دو شهر بزرگ نوغان و تابران قرار داشت و از نظر تقسیمات سیاسی بخشی از ولایت طوس به حساب می‌آمد. این را نباید از یاد برد که دلیل اصلی عدم توسعه مشهد در این دوره با وجود شهرت بارگاه منور رضوی، فقدان زیرساخت‌های لازم برای توسعه شهری و سنگین بودن هزینه ایجاد چنین زیرساخت‌هایی بود از جمله این زیرساخت‌ها می‌توان به تأمین منابع مطمئن آب و تأسیس بارویی مقاوم برای شهر اشاره کرد. به همین دلیل مشهدالرضا(ع) برای مدت‌ها ماهیت مذهبی خود را حفظ کرد و تبدیل به مرکز سیاسی در خطه خراسان نشد. برخی معتقدند دلیل ایمن ماندن نسبی شهر در حملات سنگینی مانند هجوم چنگیز یا غارتگری‌های تیمورلنگ همین بوده است.

خبر

مرز خسروی باز شد

خروج نخستین کاروان زائران اربعین

مرز خسروی از دیروز برای تردد زائران عتبات عالیات بازگشایی شد و نخستین کاروان از مرز عبور کرد. با بازگشایی مرز خسروی نخستین گروه از زائران عتبات عالیات از این گذرگاه بین‌المللی عازم عراق شدند و دیگر کاروان‌های زائر ایرانی عتبات عالیات می‌توانند با مراجعه به این مرز به عنوان یکی از مرزهای چهارگانه عازم کربلای معلی و عراق شوند. سعید کریمی‌خو، مدیرکل حج و زیارت استان کرمانشاه به «تسنیم» گفت: «در شهرستان قصرشیرین و مرز خسروی شاهد بازگشایی مرز به روی زائران بودیم و یک کاروان از مرز عبور کردند و تردد زائران تا اربعین به همین شکل ادامه دارد». مرز خسروی در فاصله ۱۵کیلومتری قصرشیرین تا نجف ۳۸۰، کربلا ۳۰۰، کاظمین ۲۰۳ و تا سامرا ۳۲۶ کیلومتر فاصله دارد و به دلیل مسافت کوتاهی که نسبت به سایر مرزهای کشورمان با شهرهای زیارتی و مهم عراق دارد، کانونی مهم برای تردد مسافران و زائران ایرانی و عراقی است. زائرانی که مرز خسروی را برای ورود به عراق انتخاب می‌کنند پس از عبور از شهرهای دیاله و بغداد به کاظمین و سپس کربلا و نجف می‌رسند و همین موضوع خسروی را به «مسیر ولایت» ملقب کرده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

کمیته ملی مبارزه با تروریسم اعلام کرد که در جریان عملیات ضد تروریستی در استان کردستان، یک نفر از اعضای گروه تروریستی «کودتای ۱۳۶۲» کشته شد. این اقدام در راستای مقابله با تهدیدات تروریستی و تأمین امنیت منطقه انجام شده است.

وزارت بهداشت اعلام کرد که در استان تهران، یک مورد جدید ابتلا به کرونا ثبت شده است. این مورد در یک فرد ۴۵ ساله ساکن در شمال تهران تشخیص داده شده و در حال درمان است. هیچ‌کس دیگری در تماس با وی مبتلا نشده است.

پذیرش تبلیغات در

قدس آنلاین

www.qudsonline.ir

تلفن پذیرش: ۳۷۰۸۸